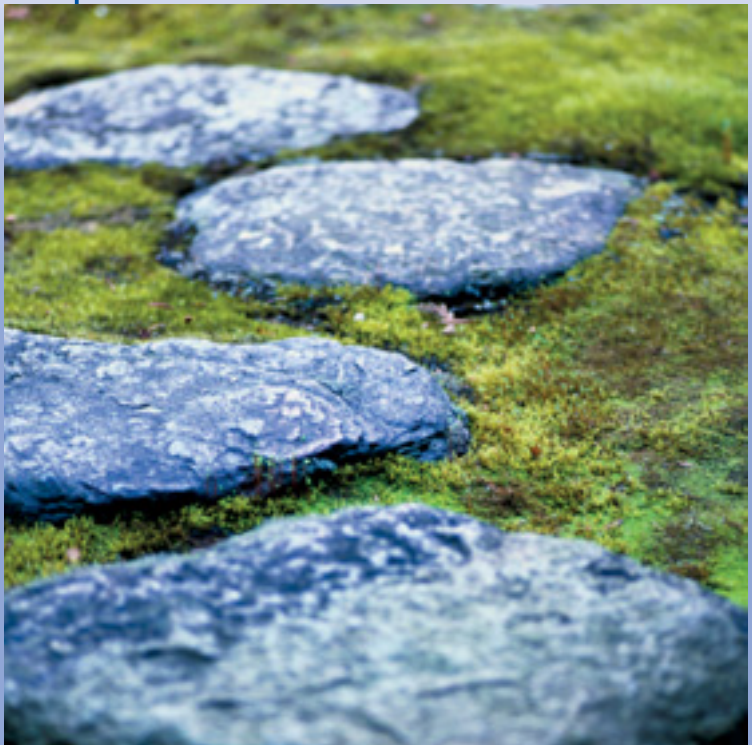

Euroopa Elu- ja Töötajimuste Parandamise Fond

Parem töö ja parem elu muutuvas Euroopas

Nelja aasta tööprogramm aastateks 2005–2008

Parem töö ja parem elu muutuvas Euroopas

Nelja aasta tööprogramm aastateks 2005–2008

**Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondi
nelja aasta programmi aastateks 2005–2008
võttis vastu selle haldusnõukogu
8. juulil 2004. aastal.**

Kataloogiandmed on esitatud käesoleva väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus, 2004

ISBN 92-897-0893-X

© Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond, 2004

Avaldused tõlke- või paljundusõiguste hankimiseks tuleb esitada Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fondi direktorile aadressil:
Wyattville Road, Loughlinstown, Dublin 18, Iirimaa.

Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond on Euroopa Liidu sõltumatu organ, mis on loodud aitamaks kaasa tuleviku sotsiaal- ja tööpoliitika kujundamisele. Täiendavat teavet saab fondi koduleheküljelt aadressil **www.eurofound.eu.int**.

Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond
Wyattville Road
Loughlinstown
Dublin 18
Iirimaa

Tel: (+353 1) 204 31 00

Faks: (+353 1) 282 42 09 / 282 64 56

E-post: information@eurofound.eu.int

Kodulehekülj: www.eurofound.eu.int

Printed in Denmark

See raamat on trükitud kloorivabale, Põhja-Euroopa kultuurmetsadest pärinevast puidust valmistatud paberile. Iga langetatava puu kohta istutatakse vähemalt üks puu asemele.

Sisukord

Eessõna	4
Sissejuhatus	5
Üldised eesmärgid	9
Prioriteetid aastateks 2005–2008	10
Põhiteemad	14
Hindamine	18

Eessõna

Pilk ettepoole uue ELi ees seisvatele võimalustele ja probleemidele

Käesoleva dokumendiga esitatakse fondi programmi strateegiline raamistik järgmise nelja aasta kohta (2005–2008). Selles tuuakse välja eesseisvad probleemid Euroopa sotsiaalpoliitikas ja näidatakse ära lüngad teadmistes, millega fond peab tegelema, ning uurimistööd Euroopa Liidu 2004. aasta mais toimunud kõige ulatuslikumale laienemisele järgnenud perioodil. Laienemine koos selle kaugeleulatuvate majanduslike, sotsiaalsete ja institutsiooniliste tagajärgedega jääb muutuste üheks kõige olulisemaks põhiteguriks järgmise nelja aasta jooksul. Nelja aasta programmi peamine eesmärk on vaadata ettepoole ELi ees seisvatele võimalustele ja probleemidele.

Fondi eesmärk on toetada poliitikat, et muuta Euroopa kõige konkurentsivõimelisemaks, teadmistel põhinevaks majanduseks maailmas, suurendada tööhõive määra ja kvaliteeti, ergutada innovatsiooni ja ettevõtlust, samas soodustades sotsiaalset ühtekuuluvust ja seost – lühidalt öelduna viia ellu Lissaboni strateegia eesmärged.

Selles kontekstis on fondi eesmärk anda teavet oma seiretegevuse ja muu uurimistöö kohta, et paremini mõista probleeme, toetada muutusi ühiskonnas ja majanduses ning pakkuda huvirühmadele muutuste juhtimiseks vajalikku informatsiooni.

Programmis tuuakse välja neli peamist teemat, mis on fondi töö prioriteetsed valdkonnad: tööhõive, töö ja elu vaheline tasakaal, töösuhted ja partnerlus ning sotsiaalne ühtekuuluvus. Samuti rõhutab see tervikliku ja ühitatud lähenemisviisi tähtsust nimetatud poliitikaküsimustes ja toob esile vajaduse suhelda tõhusalt fondi peamise sihtrühmaga Euroopas.

Üksikasjalik tööprogramm kiidetakse heaks igal aastal fondi haldusnõukogu poolt.

Willy Buschak
direktori kohusetäitja

Sissejuhatus

Toetus nende põhiliste sotsiaalsete tegijate tööle, kes kannavad vastutust paremate elu- ja töötingimuste loomise eest Euroopas

Fondi missioon ja roll

Fond asutati 1975. aastal, et „aidata kavandada ja rajada paremaid elu- ja töötingimusi meetmete abil, mille eesmärk on suurendada ja levitada teadmisi, mis võivad sellele arengule kaasa aidata”.¹ Uurimistö- ja seirekeskusena on fondi eesmärk olla elu- ja töötingimuste parandamise alase teabe peamine andja ja allikas Euroopas. Euroopa Töösuhete Vaatluskeskus, Euroopa töötingimuste uuringud ja uued elutingimused on unikaalsed teadmiste allikad.

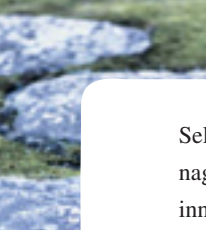
Paljud nendest küsimustest, millega fond on viimastel aastatel tegelenud, nagu näiteks vananemine, tööaeg ning infoühiskond, on nüüd Euroopa sotsiaalagenda prioriteetide hulgas. Viimase kümne aasta jooksul on fond andnud oma huvirühmadele ja elanikkonnale ulatuslikud võrdlevad baasteadmised töösuhete, töötingimuste ja elutingimuste aspektidest. Eelmise nelja-aastase programmi (2001–2004) jooksul laiendati progressiivselt fondi uurimis- ja seiretegevust, et kaasa haarata kümme uut liikmesriiki ja ülejäänud kolm kandidaatriiki.

2001. aastal suurendas fond oma seirevõimet, asutades Euroopa Muutuste Seire Keskuse. See tegeleb võrgustiku loomise, uurimistö, teabe kogumise ja levitamisega, keskendudes tööstusliku muutuse mõistmisele ja ennetamisele Euroopas.

Uurimistö, mis uurib praktilisi kogemusi ja teeb kindlaks eduka muutuse tegurid, täiendab järelevalvevahendeid ja sellega seotud analüüse. Seega ei aita fond kaasa mitte üksnes muutuse dokumenteerimisele ja mõistmisele, vaid ka ideede väljatöötamisele ja edastamisele elu- ja töötingimuste keskpikaks või pikaajaliseks parandamiseks.

Suur osa ajendist hiljuti tehtud tööks tuli Lissaboni strateegia ülesannetest ja eesmärkidest. See nõuab samaaegset tegutsemist kõikidel rindel: tööhõive, konkurentsivõime, kvaliteetsed elu- ja töötingimused.

¹ Nõukogu määrus (EMÜ) nr 1365/75, 26. mai 1975.

Selle töökooha või ettevõtte tase, kus muutus toimub, väärib suuremat tähelepanu – samuti nagu muutust tingivad struktuursed tegurid. Töökohtadel peab toimuma pidev muutumine ja innovatsioon. Fond võib etendada peamist rolli ühiste arusaamade loomisel töökooha tasandil vajalike muutuste osapoolte hulgas ja uute tööviiside kasutuselevõtuks valmisoleku edendamisel.

Arvestades fondi autonoomiat, laiaulatuslikku ülesannet ja kolmetasandilist struktuuri, sobib fond eriti hästi selleks, et edendada ühtset ja mitmedimensioonilist lähenemisviisi töö- ja elukvaliteedi paranemisele ning muutuse prognoosimisele ja juhtimisele. See võimaldab hästi täita eesmärki läheneda enam koordineeritud majandus-, tööhõive- ja sotsiaalpoliitikale ELi tasandil.

Fondi sihtrühm hõlmab riigiasutusi, sotsiaalseid partnereid ja neid, kes tegelevad sotsiaalpoliitika loomisega ELi tasandil. Ühendades uurimistöö poliitika probleemidega, on fondi eesmärk anda teavet, mis on oluline poliitika kujundajate ja rakendajate jaoks.

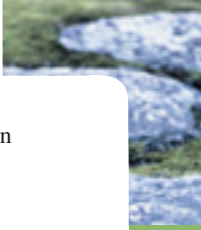
Fondi töö on väärtuslik ka neile, kes juhivad muudatust ja rakendavad parandusi töö- ja tegevuskohtades. Fondi kolmetasandiline struktuur hõlbustab nende peamiste sotsiaalsete tegijate aktiivset osalemist fondi töö arendamisel, arutelul ja levitamisel.

Muutuv kontekst

Laienemine annab suured võimalused Euroopa sotsiaalseks, majanduslikuks ja kultuuriliseks arenguks. Fondi uurimistöö on näidanud, et kõikidel eurooplastel on sarnased ideed selles, mis aitab parandada nende elukvaliteeti: hea tervis, piisav sissetulek ja toetav perekond. Laienemisele järgneval perioodil on vaja tugevdada sotsiaalpoliitikat, sest olemasolevad probleemid muutuvad pakilisemaks ja uued probleemid kerkivad esile. Mitmed varasematel aastatel olulised probleemid on endiselt õhus ja neid tuleb samuti käsitleda: tööpuudus; madal töötasu ja vaesus; töövõimetus ja halb tervis; puudujäägid tervishoiu, sotsiaalsete ja muude avalike teenuste või süsteemide, töösuhete, teabele juurdepääsu ja kommunikatsioonitehnoloogiate osas. Mõned ebasoodsas olukorras olevad grupid vajavad tõenäoliselt rohkem eritähelepanu.

Kultuuriliste väärtuste ja kogemuste kasvav mitmekesisus sotsiaalsel areenil, samuti erinevused riigiti ja regiooniti tootlikkuse ja tööhõive osas mõjutavad kõik fondi tegevust. Komisjoni kolmas aruanne majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse kohta toob esile inimkapitali ning haridusele ja koolitusele juurdepääsu tähtsuse, kuid samuti vajaduse käsitleda teisi olulisi konkurentsivõime põhitegureid, nagu füüsilist ja sotsiaalset kapitali, innovatsioonivõimet ja keskkonna kvaliteeti. Sidemeid sotsiaalse ja majandusliku arengu ning keskkonnakaitse vahel tuleb tugevdada.

Lissaboni strateegia esindab ELi peamist lähenemist sotsiaalse ja majandusliku arengu osas. See esitab kolm täiendavat ja vastastikku toetavat eesmärki: täielik tööhõive, kvaliteet ja tootlikkus tööl ning sotsiaalne ühtekuuluvus ja seotus. Selleks et täita ülesannet jääda konkurentsivõimeliseks globaalses majanduses, luua ja säilitada tootlikkus ja tööhõive ning

samuti tagada elu- ja töötingimuste kõrge kvaliteet, iseäranis teadmispõhises majanduses, on vaja saada fondilt täpset, asjakohast, õigeaegset ja praktilist teavet, et toetada põhitagajaid selles protsessis.

Lissaboni eesmärkide saavutamine on auahne siht; Wim Kok'i juhitud Euroopa tööühma aruanne rõhutab vajadust stimuleerida tööhõivet, selleks et edendada majanduslikku kasvu ning tegeleda vaesuse ja sotsiaalse eraldatusega. Aruandes rõhutatakse vajadust integreeritud lähenemisviisi järele, et käsitleda globaliseerumise, majandusliku integratsiooni ja elanikkonna kiire vananemise struktuurseid probleeme. Liikmesriigid, sotsiaalsed partnerid, ettevõtted ja töötajad peavad suurendama oma suutlikkust ennetada ja käivitada muutust ning kasu saada sellest, et luuakse ja täidetakse rohkem ja paremaid töökohti. Suurema tööhõive määra saavutamiseks on oluline hoida rohkem inimesi tööl, samuti meelitada rohkem inimesi tööturule, eriti naisi ja vanemaid töötajaid.

Euroopa sotsiaalpoliitika päevakord 2003. aasta keskpaiku kinnitas vajadust edendada kvaliteeti kui eduka majanduse liikumapanevat jõudu, mis on suunatud uute ja paremate töökohtade ning sotsiaalse ühtekuuluvuse loomisele. Päevakorra teise poole rakendamine keskendub uute ja paremate töökohtade loomisele, paindlikkuse ja turvalisuse tasakaalustamisele, vaesuse, eraldatuse ja diskrimineerimise vastu võitlemisele, töökorralduse ja sotsiaalkaitse ajakohastamisele ning sugudevahelise võrdsuse edendamisele olemasolevates ja uutes liikmesriikides.

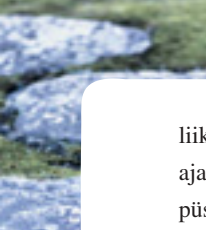
Muu areng, nagu koordineerimise ja võrdlusuuringute üha ulatuslikum kasutamine ning sotsiaalpoliitika näitajate ja eesmärgil põhinevate strateegiate väljatöötamine, avaldavad kõik olulist mõju muutuste juhtimisele ja seega fondi edaspidisele tööle. Globaliseerumise kontekstis tuleks vaadelda võrdlust ELi väliste arengutega, näiteks USA, Jaapanis, Hiinas ja Indias toimuvaga.

Euroopa Muutuste Seire Keskus konkreetselt kogub ja vahetab andmeid, et muutusi paremini mõista, neid ette näha ja juhtida ettevõtetes, sektorites ja regioonides. Ettevõtted ja töökohad muutuste toimumise keskkonnana on kesksel kohal fondi laialdases tegevuses elu- ja töötingimuste osas. Fond võib etendada olulist osa Euroopa muutmissuutlikkuse edendamisel. Järgmise viie aasta jooksul pühendab ta rohkem oma ettevõtmisi muutuste ettenägemisele ja juhtimisele. Fondil on eriti head võimalused, et vaadata struktuuride, tehnoloogiate, praktikate ja kultuuride järele, mis kas aitavad kaasa organisatsioonilisele õppimisele ja innovatsioonile või takistavad seda.

Oluline on tähelepanu pöörata mikrofirmade ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtete järjest suurenevale tähtsusele, uuele tööajakorraldusele, töökohtade mobiilsusele ja tootmisele, teenuste detsentraliseerimisele ja valitsemisele, innovatsioonile töökorralduses, inimkapitali arendamisele, uurimistööle ja tehnoloogiale.

Demograafilised ja sotsiaalsed muutused (eriti tööjõu ja elanikkonna üldine vananemine, kuid samuti hiljuti toimunud kiired muutused leibkonna struktuuris, sündivuses,

liikumise/migratsiooni osas) nõuavad pidevalt sotsiaalkaitse, eriti sotsiaalse turvalisuse ajakohastamist ja reformimist, probleemiks on samuti vaesuse ja sotsiaalse eraldatuse püsimine. Neil on ka olulised tagajärjed tööhõive ja tööturu strateegiatele, töösuhete haldusele ja süsteemidele.

Fondi nelja aasta programmis nähakse ette tegelemine eespool loetletud probleemide ja eesmärkidega. See on eelkõige ette nähtud selleks, et toetada Euroopas paremate elu- ja töötingimuste planeerimise ja kehtestamise eest vastutavate peamiste sotsiaalsete tegijate tööd.

Üldised eesmärgid

Põhitegevusvaldkondade kinnistamine, seire tugevdamine, ettepoole vaatamise perspektiiv kõigil aladel

Fondi nelja aasta programmis võetakse arvesse hiljuti toimunud ja tõenäolist tulevast arengut Euroopa majanduses ja ühiskonnas, samuti uusi trende ja muutusi väljaspool ELi. Samuti kajastab see fondi rolli ning ülesannete tõhusamalt ja mõjusamalt täitmise suutlikkuse ümberhindamist. See protsess on tinginud mitu üldist suundumust tööprogrammi väljatöötamiseks järgmise nelja aasta jooksul:

■ Töötada välja ja kinnistada uurimistöö, arutelude ja teabe levitamise peamised tegevusvaldkonnad

Üldine eesmärk on suurendada nende tegevuste tõhusust, mõjusust, asjakohasust ja ühtekuuluvust.

■ Tugevdada tema peamist seire- ja uurimistegevust

Eesmärk on tagada kvaliteetne ja poliitikaline oluline teave töö- ja elutingimuste, töösuhete ja Euroopa Muutuste Seire Keskuse kohta.

■ Keskenduda piiratud arvule poliitilistele põhiteemadele

See hõlmab oma peamistele tugevatele külgedele, oma seiretegevusele ja varasemale tööle tuginemist, võttes arvesse olemasolevaid ressursse ja oma sihtrühma vajadusi.

■ Arendada oma tööd praktilisi kogemusi arvestades

See hõlmab algatusvõime analüüsimist eriti töökohtades ja ettevõtetes, kuid samuti kohalikes omavalitsustes ja regioonides.

■ Rõhutada ettepoole vaatamise perspektiivi oma tegevuses

Selle mõtte on tugevdada peamiste sotsiaalsete tegijate oskusi ja suutlikkust näha ette, juhtida ja edendada muutust; seetõttu peab fond võtma kasutusele paindliku lähenemisviisi, et reageerida uute prioriteetide tekkimisele.

■ Laiendada ulatuslikult sooliste võrdõiguslikkust

See hõlmab soolise perspektiivi integreerimist fondi planeerimis-, programmeerimis-, rakendamise- ja hindamistegevusesse laiaulatuslikul ja poliitikat arvestaval viisil.

■ Võtta arvesse sektoraalset perspektiivi (era- ja riigisektorites) oma töös

Konkreetsete sektorite valik määratakse muutuste analüüsi, samuti ELi poliitika eesmärkidega.

Prioriteetid aastateks 2005–2008

Muutuste seire, toimiva väljaselgitamine, ideedest ja kogemustest teavitamine

Fondi kaheksas nelja aasta programm tugineb olemasolevatele tugevatele külgedele, pädevusvaldkonnale ja väljakujunenud teenustele. Ta on tulevikule orienteeritud ja omab suutlikkust uurida uusi ja esile kerkivaid küsimusi ajal, mil Euroopa liigub 2010. aasta suunas. Huvirühmade ja kasutajate suurenevad nõudmised ja kõrgemad ootused nõuavad fondilt paindlikuks ja reageerivaks jäämist, tõhusamaks muutumist, samas parandades oma tegevuse kvaliteeti ja suurendades väärtust.

Töö organiseeritakse kolme peamise ülesande ümber:

1. Muutuste seire ja neist arusaamine.
2. Uurimistöö ja selle väljaselgitamine, mis toimib.
3. Ideedest ja kogemustest teavitamine ja nende jagamine.

Need kolm ülesannet tuleb ellu viia neljas peamises temaatilises valdkonnas: tööhõive, töö ja elu vaheline tasakaal, töösuhted ja partnerlus ning sotsiaalne ühtekuuluvus.

Muutuste seire ja neist arusaamine

Fondi seirevahendid hõlmavad nii perioodilisi küsimustike ülevaateid (töö- ja elutingimused, ettevõtted) kui ka liikmesriikides asuvate vastajate ja institutsioonide regulaarseid aruandeid uutest arengutest Euroopa Töösuhete Vaatluskeskuse (EIRO), Euroopa Töötingimuste Vaatluskeskuse (EWCO) ja Euroopa Restruktureerimise Seire (ERM)

kaudu – viimati nimetatu on Euroopa Muutuste Keskuse (EMCC) osa.

Ülevaated võimaldavad fondil koguda ja analüüsida võrreldavaid andmeid olukorra kohta ELis reeglipärasel alusel. Nende andmete üksikasjalik uurimine võimaldab fondil teha kindlaks uued ja arenevad trendid, samuti süvendada arusaamist poliitikast. Ülevaate tulemused, samuti unikaalse teabeallika pakkumine annavad tugeva aluse ettepoole vaatavate perspektiivide parandamiseks ja arendamiseks. Ülevaadete regulaarne korraldamine ning liikmesriikide poolt aruannete esitamine ja nende süsteemne analüüs on osutunud nõutavaks ressursiks.

Järgmise nelja aasta jooksul fond:

- jätkab regulaarsete ja kvaliteetsete andmete esitamist trendide ja arengu kohta laienenud Euroopas ja vastavalt vajadusele ELi mittekuuluvates riikides;
- püüab parandada oma seirevahendite kvaliteeti ja neid ajakohastada, uurides sünergiaid nii sisemiste kui ka väliste ressurssidega;
- vaatab üle ja täiustab uuemaid algatusi, nagu Euroopa Töötingimuste Vaatluskeskus;
- pöörab üha suuremat tähelepanu hea võrdleva analüüsi tagamisele ja suurendab sisemist andmete kasutamise suutlikkust;
- arendab edasi fondi seireinstrumente kui peamisi vahendeid muutuste ettenägemiseks ja juhtimiseks;
- tugevdab Euroopa Muutuste Keskuse kui peamise instrumendi rolli Euroopa suutlikkuse edendamisel muutuste ettenägemise ja juhtimise osas;
- laiendab trendide ja arengute seiret ulatuslikematele aladele uute ja vanade liikmesriikide vahel.

Nelja aasta programm tugineb eelnevatele kogemustele, rakendades olemasolevate ülevaadete täielikku tsüklit:

- töötingimuste ülevaade 2005. a;
- elutingimused 2007. a ja
- uute ettevõtete ülevaade 2008. a.

See seiretegevus järgib järgmise nelja aasta üldisi eesmärgesid ja on seotud peamiste temaatiliste valdkondadega, tagamaks 2005.–2008. aasta peamiste ülesannete ühtekuuluvust.

Uurimistöö ja selle väljaselgitamine, mis toimib

Vastavalt oma mandaadile on fondi ülesanne töötada praktiliste kogemuste alusel välja ideid elu- ja töötingimuste parandamiseks². See hõlmab selle väljaselgitamist, mis toimib ja mis mitte. Seiretegevus hõlmab ulatuslikke analüüse, kuid fond püüab täiendada neid enama teabe ja uurimistööga muutuste juhtimise ja innovatsiooni arendamise kohta. Fond viib läbi uuringuid, et uurida kasvu ja konkurentsivõime sotsiaalseid dimensioone, analüüsides nii muutuste algatust kui ka tulemust. See võib hõlmata juhtumi- ja tegevusuuringuid töökohal ja kohalikus keskkonnas, konkreetsetes tegevusvaldkondades või piirkondades valitud liikmesriikides.

² Asutava määruse artikkel 2.2.

Järgmise nelja aasta jooksul fond:

- teeb põhjalikku uurimistööd konkreetse poliitika ja praktika algatuste ning nende arengut mõjutavate tegurite kohta, püüdes välja selgitada tõhusaks rakendamiseks ja edukaks praktikaks vajalikud peamised õppetunnid;
- määrab kindlaks nimetatud uurimisprojektide valikukriteeriumid oma iga-aastastes tööprogrammides, võttes arvesse oma seire- ja muu uurimistöö tulemusi, aktuaalseid ELi poliitika eesmäärke asjaomastes valdkondades ja peamisi teemasid, mis on esile toodud perioodiks 2005–2008;
- loob vajadusel praktiliste kogemuste andmebaasi, mis toetaks parandusmeetmete jätkusuutlikkuse ühesuunalisemat ja dünaamilisemat analüüsi.

Fond läheneb integreeritult ja mitmedimensiooniliselt elukvaliteedi küsimustele, pöörates tähelepanu elu- ja töötingimuste seostele ning nendega seotud poliitikalale ning erinevate asjaomaste tegijate rollidele. Fond ei keskendu mitte ainult probleemidele või konkreetsetele raskustes olevatele gruppidele või valdkondadele, vaid võtab positiivsema lähenemisnurga, tehes kindlaks sotsiaalsete ja majanduslike muutustate võimalused, et vältida probleemide

tekkimist. Kõnealuses valdkonnas tehtavad uuringud kajastavad üldisi eesmäärke ja peamisi teemasid 2005.–2008. aastal.

Ideedest ja kogemustest teavitamine ning nende jagamine

Fondile on tehtud ülesandeks edendada teabe ja kogemuste vahetamist³. Sellest tulenevalt peab fond olema proaktiivne oma töötulemuste edastamisel ja nendest oma huvirühmade, sihtrühmade ja erinevate teabevahendajate teavitamisel. Samuti peab fond andma ELi sotsiaalpoliitikaga tegelejatele võimalused aruteludeks ning ideede ja kogemuste vahetamiseks valitud sotsiaalsetes küsimustes.

Järgmise nelja aasta jooksul fond:

- toetab praktiliste kogemuste ja uurimistöö tulemuste jagamist laienenud Euroopas (vastavalt vajadusele korraldatavad seminarid, ettevõtte ja ärikooli võrgustikud, koolitusmaterjalide väljatöötamine fondi töö alusel);
- arendab põhitegijate suutlikkust tegeleda uute probleemidega, suurendades teadlikkust esile kerkivate või tulevaste poliitikaküsimuste osas, andes kontseptsioone ja mudeleid, abistamaks strateegilist mõtlemist ja toetamaks asjaomaste meetodite või vahendite kasutamist nimetatud probleemide käsitlemisel;

³ Asutava määruse artikkel 3.1.

- tugevdab oma arutelufunktsiooni, andes võimaluse erinevatele tegijatele – riigiasutustele, sotsiaalpartneritele, praktikutele, teadlastele –, et arutada fondi töö tulemusi (projektitasandil tegutsevad tööühmad, teemal/probleemil põhinevad seminarid, peakonverentsid, sh iga kahe aasta järel toimuv foorum).

Fondile on samuti tehtud ülesandeks teha võimalikult tihedat koostööd liikmesriikide vastavate asutuste, fondide ja organitega ehk rahvusvahelisel tasandil.⁴ See kehtib eriti Bilbaos asuva Euroopa Tööohutuse ja Töötervishoiu Agentuuri kohta, kus fond toetub olemasolevale koostöölepingule. Fond uurib võimalusi sarnaste lepingute sõlmimiseks teiste agentuuridega, näiteks Kopenhaagenis asuva Euroopa Keskkonnaagentuuriga.

Võrgustiku loomine on alati olnud oluline töövahend fondi jaoks. Ta uurib oma valdkonna võrgustikke ja rühmitusi (nii ametlikke kui ka mitteametlikke), et parandada koostööd andmete kogumisel, teadmiste edasiandmisel ja kogemuste vahetamisel. Eesmärk on töötada välja nimetatud tegevuse ametlikum strateegia järgmise nelja aasta kohta, mis määrab võrgustike liigid, nende liikmed ja eesmärgi, samuti nende kohustused ja oodatavad tulemused.

Kommunikatsioonitegevuse peamised eesmärgid:

- teavitada sihtrühma fondi tööst õigeaegselt ja asjakohasel viisil suuliste esitluste, nõupidamiste ja sündmuste, trükitud ja elektrooniliste toodete kaudu;
- pakkuda tooteid ja väljundeid, mis on koostatud poliitika ja praktika arengu eri etappe arvesse võttes alates kontseptsiooni väljatöötamisest kuni rakendamise ja hindamise praktiliste tagajärgedeni;
- pakkuda vahendeid ja meetodeid, et hõlbustada pidevat ja interaktiivset juurdepääsu fondi teabele tehnoloogia parema kasutamise ja vajadusel fondi teabe ümberpakendamise kaudu;
- anda juhiseid asjaomase teabe leidmiseks (kataloogid, indeksid, veebisaidid);
- kasutada tõhusamalt veebipõhiseid vahendeid, et toetada fondi töö tulemuste, eriti tema seiretegevusest saadud andmete levitamist ja kasutamist.

Iga-aastane kommunikatsiooniplaan moodustab osa aasta tööprogrammist. See vastab kasutaja vajadustele ja tagab, et sihtrühmad on teadlikud arengust ja temaatilistest küsimustest.

Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia strateegiline plaan toetab fondi suutlikkust suhelda oma sihtrühmaga ja seda teavitada.

⁴ Sama määruse artikkel 3.2.

Põhiteemad

Keskendumine neljale põhiteemale eri valdkondade pädevuses ühtsuse saavutamiseks

Fond on teinud kindlaks neli põhiteemat ajavahemikuks 2005–2008, mida ta uurib põhjalikumalt:

- Tööhõive.
- Töö ja elu vaheline tasakaal.
- Töösuhted ja partnerlus.
- Sotsiaalne ühtekuuluvus.

Need teemad on valitud fondi ülesande ja konkreetsete tugevate külgede alusel. Need peegeldavad Lissaboni strateegia ja ELi sotsiaalpoliitika peamisi elemente, samuti nüüd ja tulevikus laienenud Euroopas olulisi probleeme. Fond keskendab oma tegevuse nendele prioriteetsetele teemadele – oma seiretegevuses, selle kindlakstegemisel, mis toimib ja mis mitte, ning kogemuste jagamisel, et saavutada ühtekuuluvus oma pädevuse eri valdkondades.

Mõningaid iga teema alla kuuluvate küsimuste tahke, mida võib käsitleda uurimistöös, aruteludes ja teabe levitamisel, on toodud näitena töö võimaliku ulatuse kohta. Tegelik valik määratakse täiendavalt kindlaks aasta tööprogrammides, mis põhinevad eelneva uurimistöö tulemustel ja võtavad arvesse poliitika prioriteete ELi tasemel, eriti

laienemise ning Lissaboni strateegia eesmärkide saavutamise kontekstis.

Tööhõive

Fond on juba loonud teadmiste ja asjatundjate arvamuste olulise kogumi paindlikkuse, tootlikkuse ja tööjõuturule juurdepääsu seoste kohta. Sellele vaatamata on paindlikkuse ja tööhõive seos edaspidise uurimistöö jaoks oluline teema. Töötingimused moodustavad fondi põhitegevuse lahutamatu osa ning tööhõive parandamine töökohtade kvantiteedi ja kvaliteedi osas on prioriteetne ELi poliitikas. Võrdsed võimalused ja parem juurdepääs tööhõivele on kesksel kohal nii Lissaboni kui ka Euroopa tööhõive strateegiates.

2004. aasta ettevõtete ülevaate ja 2005. aasta töötingimuste ülevaate tulemused ning nende edasine analüüs koos Euroopa Muutuste Keskuse Euroopa Restruktureerimise Seirega annab väärtuslikud andmed, toetamaks tööd sel alal. Põhjalikumad uuringud on teabeallikaks praktilise tegevuse kohta töökohtade arendamise vallas. Uuringutega tehakse kindlaks edaspidised muutused tööjõu turul valdkonna ja riigi tasandil ning meetmed töötajate nõudmise ja pakkumise vaheliste suhete parandamiseks. Uurimistöös pööratakse erilist tähelepanu värbamisele ja sotsiaalselt kaitsetute rühmade tööhõivele.

Uuritavate asjaolude hulka kuuluvad: töö uued vormid ja mudelid; töökorralduse moderniseerimine; töökoha uuendamise suutlikkuse arendamine; välistegurite roll innovatsiooni ja moderniseerimise suutlikkuse loomisel; ettevõtluse ja ettevõtete vaheliste võrgustike arendamine; töö-/ametialane mobiilsus; töökohtade liikumine regiooniti ja riigiti; inimkapital, elukestev õpe, karjääri kujundamine, kutsealane juhendamine/nõustamine ja riskide juhtimine; töö kvaliteet ja töökoha areng konkurentsivõime osas; töövõljakus ja töökohtade loomine; ettevõtlus; juurdepääs tööle ning töö säilitamine / reintegreerimine, eriti ebasoodsas olukorras olevate inimrühmade puhul; eri generatsioonide juhtimine töökohal.

Töö ja elu kvaliteet

Fondil on eriline nišš elu- ja töötingimuste vaheliste suhete uurimisel, sh vajadus viia tööelu nõudmised kooskõlla perekonna, elukestva õppe, tööga mitteseotud kohustuste ja puhkeajaga. Töötajate, nii meeste kui ka naiste ning nende perekondade ees seisvate mitmete probleemide lahendamine ei ole oluline mitte ainult nende elukvaliteedi seisukohalt, vaid ka kõrgema tööhõive määra ja konkurentsivõimelise majanduskasvu

saavutamisel vastavalt Lissaboni eesmärkidele.

Teave fondi elukvaliteedi ülevaadete tulemuste kohta ja selle analüüs, 2004. aasta ettevõtete ülevaade ja 2005. aasta töötingimuste ülevaade annab võimaluse värske pilguga vaadata sellele pikaajalisele probleemile ja viidata täiendavale meetmete uurimistööle tulemuste parandamise eesmärgil.

Eritähelepanu vajavate küsimuste hulka võiks kuuluda: ettevõtetes väljatöötatud uued algatused ja kollektiivläbirääkimised, eriti elukursi vaatekohast; elu ja töö vaheline tasakaal (tööhõive, pensionid, sotsiaalne turvalisus, hoolekanne, haridus, keskkond/transport/majutus); riigiorganite ja väljaspool ettevõtet tegutsejate roll töötajate ja tööandjate toetamisel elukursi perspektiivi rakendamisel töökorralduses; seosed vananemise ja demograafiliste muudatustega; perekonnapoliitika areng; probleemid seoses konkreetsete töötajakategooriatega (nt lapsevanemad, vanurite ja ülalpeetavate karjäär, vanemaealised ja migrantidest töötajad) ning väike- ja keskmise suurusega ettevõtete ja mikrofirmadega.

Töösuhted ja partnerlus

Kolmetasandilise organisatsioonina, millel on pikaajalised suhted sotsiaalpartnerite ja riigiasutustega ELi ja riiklikul tasandil, on fondil tugev positsioon, et ergutada arutelusid sotsiaalpartnerite ja riigiasutuste vahel. Fondil on eriti ulatuslikud kogemused töösuhetes osalejate rollide, töösuhete protsesside ja tulemuste jälgimisel ja analüüsimisel.

EIRO etendab olulist rolli fondi põhitegevuses ja aitab kaasa kõikide põhiteemade puhul. Kuid partnerlus on omaette teema, eriti arvestades ELi laienemist ja nende protsesside kui elukvaliteedi ning muutuste juhtimise ja ettenägemise vahendi tähtsust. Töökoha partnerlus on organisatsioonilise innovatsiooni, tööviljakuse ja muutumissuutlikkuse suurendamise osas potentsiaalselt liikumapanev jõud ja ressurss.

Selle teema all võiks fond püüda käsitleda järgmisi probleeme: sotsiaalpartnerite rollid ja sotsiaalse dialoogi arendamine (eriti uutes liikmesriikides ja sotsiaalse päevakorra laiendamise kontekstis); uued struktuurid, vormid ja valitsemisprotsessid; töösuhted väike- ja keskmise suurusega ettevõtetes; töösuhete ja sotsiaalse dialoogi eri struktuuride ja tasandite vahelised seosed:

seos töökohtade loomise, tööturgude muutmise, innovatsiooni ja konkurentsivõime arendamisega ning partnerluse roll muutuste ettenägemisel ja juhtimisel, sealhulgas sidemed riigiasutuste ja kodanikuühiskonna tegijatega.

Sotsiaalne ühtekuuluvus

Lissabonis kokkutulnud Euroopa Ülemkogu tunnistas 2000. aasta märtsis, et vaesuse määr ja sotsiaalne eraldatus ELis ei olnud vastuvõetav. Enam hõlmava liidu loomine on seega olnud oluline element jätkusuutliku majanduskasvu 10aastase strateegilise eesmärgi saavutamisel, uute ja paremate töökohtade ning suurema sotsiaalse ühtekuuluvuse saavutamisel.

Eurobaromeetri elukvaliteedi uuringu hiljuti tehtud analüüsis liituvate riikide ja kandidaatriikide kohta on fond näidanud, et on veelgi suurem vajadus tegeleda tööpuuduse, vaesuse ja sotsiaalse eraldatusega laienenud Euroopas.

Fondi suutlikkust jälgida ja analüüsida kõnealuses valdkonnas toimuvat arengut on lisaks suurendanud esimene ülevaade elutingimuste kohta 28 Euroopa riigis, mis on teostatud 2003. aastal. See aitab teha kindlaks põhjalikumalt uurimist vajavad küsimused ja sätestab aluse aja jooksul

toimuva arengu pikemaajalisemaks jälgimiseks.

Selle teema all käsitletavate küsimuste hulka kuuluvad: vananemine, sugupõlvade vaheline solidaarsus ning pensionite, tervishoiu ja hoolekande küsimused; migrantide sotsiaalne, majanduslik ja kultuuriline integratsioon (tööhõive, sotsiaalkaitse, elamumajandus); keskkonna ja avalike teenuste kvaliteet, eriti uutes

liikmesriikides ja kandidaatriikides ning madala sissetulekuga isikute ja maapiirkondades elavate inimeste puhul; sotsiaalkaitse süsteemide ja sotsiaalse innovatsiooni mõju töökohtade loomisele, tööstuslik innovatsioon ja ettevõtlus; era- ja turuväliste sektorite roll sotsiaalse seotuse edendamisel; vanemaealiste ja muude rühmade sotsiaalne seotus väljaspool tööturgu.

Hindamine

Tegevuste kavandamise ja prioriteetide määramise hinnangute tulemustele tuginemine

Komisjoni uue finantsmääruse 7. peatüki artikli 25 lõige 4 kohustab fondi andma regulaarselt eeldatavaid ja tegelikke hinnanguid programmide ja tegevuste kohta. Vastavalt sellele nõudele ja tuginedes esimese välishinnangu tulemustele, mis anti aastatel 2000–2001, jätkab fond oma hindamismenetluse tugevdamist.

Peamised eesmärgid on kasutada hindamise tulemusi selleks, et aidata kaasa tegevuse planeerimisele ja prioriteetide määramisele, aidata ressursse efektiivselt jaotada, parandada toimingute kvaliteeti ja esitada aruandeid saavutuste kohta.

Fond iseäranis:

- jälgib aastate 2005–2008 programmi ja aasta tööprogrammide strateegiliste eesmärkide rakendamist ja saavutamist pideval ja süsteemsel viisil, sh kvantitatiivsete andmete loomine;
- täiustab operatiivseid vahendeid ja protsesse, et toetada fondi tegevuse seiret ja hindamist, sh kontaktjuhtimissüsteemi, fondi väljundite ja teenuste kasutuse ja mõju jälgimist, projektjuhtimise vahendeid ja raamistikke, veebi jälgimist, kasutajate küsitlusi, konverentshinnangut jne;
- annab regulaarset tagasisidet fondi tegevuste täideviimise kohta oma huvirühmadele, näiteks oma aastaaruandes;

- tugevdab kvaliteedikontrolli protsesse ja hindamist projekti tasandil, andes tagasisidet pidevaks täiendamiseks programmi jooksul;
- säilitab huvirühmade kaasatuse süsteemi toodete ja teenuste hindamisel oma nõuandvate komiteede kaudu (sh välisekspertide võimalik kaasamine kooskõlas läbivaadatud määrusega, mis käsitleb fondi valitsemist).

Oma nelja-aastase programmi 2005–2008 jooksul võtab fond ette kaks välishinnangut järgmistes valdkondades:

- Euroopa Muutuste Keskus (2005. a);
- fondi tegevus tervikuna (2007. a), mis hõlmab ajavahemikku alates 2001–2006. See tegevus toetab tegevuse planeerimist ja prioriteetide kehtestamist järgmises nelja aasta programmis.

Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond

Parem töö ja parem elu muutuvast Euroopast

Luxembourg: Euroopa Ühenduste Ametlike Väljaannete Talitus

2004 – 18 lk – 16 x 23,5 cm

ISBN 92-897-0893-X

MÜÜK JA TELLIMINE

Väljaannete talituse tasulised väljaanded on saadaval meie müügiesindustes üle maailma.

Kuidas väljaannet hankida?

Võtke ühendust müügiesinduste nimekirjast valitud esindusega ja esitage oma tellimus.

Kust saada müügiesinduste nimekirja?

- Väljaannete talituse veebileheküljelt <http://publications.eu.int/>
- või küsige paberväljaannet faksi teel: (352) 2929-42758

Väljaannete talitus

Publications.eu.int

ISBN 92-897-0893-X

9 789289 708937